

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS
2007 m. gegužės 25 d.

Nr. 20 (754)

Eina nuo 1988 m.
spalio 28 d.

Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės diena – tradicinė, susijusi su Nepriklausomoje Lietuvos gyvavusia Kariuomenės ir visuomenės susiartinimo diena, pirmą kartą surengta 1935 m. Šventės iškilmes vykdavo Kaune – laikinojoje sostinėje. Šventinės eisenos žygiuodavo gatvėmis, bažnyčiose buvo aukojamos šv. Mišios, aikštėse demonstruota karinė technika. Šventė atgaivinta 1993 m., vėliau pavadinta Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės diena.

Vilniuje, Daukanto aikštėje, žydi daugybė žiedų kaip žvakėmis nusagstyti seni didžiuliai kaštai. O po jais – Lietuvos partizanų vėliavų rikiuotė. Visų devynių partizanų apygardų ir štabo vėliavas čia atnešė tiesūs kaip žvakės Generolo Jono Žemaičio Karo akademijos kariūnai, lydini partizanų.

Aikštėje – kariuomenės ir partizanų vadai, karininkai, partizanai, daug vilniečių, ypač jaunimo. Gausi Latvijos partizanų delegacija ir jos va-

Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir visuomenės vienybės dieną demonstruojama karių technika
Valdo Kilpio nuotr.

das Ojarsas Stefensas. Čia atžygavome po gražių ir iškilmingų šv. Mišių kariuomenės Šv. Ignoto bažnyčioje.

Aidi fanfaros, iš prezidentūros išeina kariai senovine 14 a. apranga ir šarvais. Jie at-

lieka šventinį ritualą. Tviska šarvai, ant skydų puikuojasi Gedimino stulpai. Prisimeni ir degančią Kauno pilį, ir Vytauto Didžiojo priesaiką, ir Žalgirio mūšį, kuriuo padarytas galas kryžiuočių galybei.

Senovės karius pakeičia Garbės sargybos kuopos kariai, kurie atlieka iškilmingą vėliavos pakėlimo ceremoniją – nuleidžia senas Trispalves, pagal griežtą ritualą jas sulanksto ir iškelia naujas vė-

liavas.

Vėliau iškilmės tėsiasi aikštėje prie Krašto apsaugos ministerijos. Jaudinančią kalbą pasakės krašto apsaugos ministras Juozas Olekas paprašo pagerbti tuos, kurie jau niekada čia neateis ir nestovės iškilmingoje rikiuotėje. Tylos minutė. Kiekvienai partizanų apygardai – Algimantui, Dainavos, Didžiosios Kovos, Kęstučio, Prisikėlimo, Vytauto, Vycio, Tauro ir Žemaičių – Lietuvos karių salvė. Braukia neklusnias ašaras žilgalviai partizanai. Kalba kariuomenės vadas gen. mjr. Valdas Tutkus, Lietuvos laisvės kovos sajūdžio prezidiumo pirmininkas dim. plk. Jonas Čeponis, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos centro direktorė Dalia Kuodytė. Prie paminklo partizanų vadui generolui J. Žemaičiui padedama gėlių.

Po nuotaikingo priėmimo Krašto apsaugos ministerijos Baltojoje salėje visi patraukia į Vingio parką, kur toliau tėsiasi šventė ir koncertas.

Stasys DOVYDAITIS,
LLKS štabo narys

Seminaras Erfurte

Seminare „Bendra istorija 1945–1989 m.“ pranešimą skaitė LPKTS valdybos pirmininkė J. Marcinkevičienė (antra iš kairės). Šalia – Tiuringijos žemės įgaliotinė valstybinio saugumo byloms H. Neubert

Balandžio 25–27 dienomis Erfurte (Tiuringija, Vokietija) pažymėta LR Seimo ir Tiuringijos Lantago bendradarbiavimo dešimtmečio sukaktis. Minėjimo renginiuose dalyvavo LR Seimo nariai: Seimo užsienio reikalų komiteto pirmininkas J. Karosas, Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininko paduotojas J. Dautartas, dr. P. Jakučionis, V. Saulis, Nepriklausomybės Akto signatarė R. Hofertienė. Tiuringijos Lantagui atstovavo ir su svečiais bendradavo prezidentė prof. Dagmar Šipanski, ministras pirmininkas Dyteris Althauzas.

Ekonomikos seminaro rengėjai: Tiuringijos Landtagas, Lietuvos Respublikos garbės konsulas p. Mozeris, Erfurto pramonės ir prekybos rūmai. Buvo aptarti Lietuvos ekonomikos plėtros, turizmo, kultūros, sveikatos apsaugos, kurortų ir kiti klausimai. Atskirą programos dalį sudarė seminaras tema „Bendra istorija 1945–1989 m.“ Ją parengė Tiuringijos žemės įgaliotinė valstybinio saugumo (Štazi) byloms Hildigung Neu-

bert. Šiame seminare dalyvavo LGGRTC generalinė direktorė D. Kuodytė, Pedagogų kvalifikacijos instituto darbuotoja S. Bitleriūtė, LPKTS valdybos pirmininkė J. Marcinkevičienė. Buvo surengta ekskursija į Buchenvaldo memorialinį kompleksą Veimare (buvo nacių ir sovietų lagерis), į politinių kalinių kalėjimus Geroje ir Erfurte (1933–1945 m. – nacių ir 1945–1989 m. – sovietų). Vyko pokalbiai su Vokietijos stalinistinio režimo aukų sajungos atstovais.

Seminare „Bendra istorija 1945–1989 m.“ pranešimą

„Antikomunistinio pasipriešinimo judėjimo integracija į europietišką atmintį“ skaitė R. Hofertienė. Ji išreiškė vilį, kad Europa pradės labiau stengtis, kad stalinistinis genocidas būtų įvertintas ir pasmerktas. D. Kuodytė perskaitė pranešimą tema „Trėmimai, represijos, ginkluotas pasipriešinimas okupantams Lietuvoje“. Ji taip pat akcentavo, kad „vargu ar galima kalbėti apie šių pasekmų likvidavimą, kol tarptautinėje teisėje neįvertinti ir neapibrežti Sovietų sajungos nusikaltimai okupuotose šalyse“. (keliamas į 4 psl.)

Partizanų mūšio inscenizacija pritraukė minią žmonių

Gegužės 19 d. Raišupių kaimo apylinkes vėl aptraukė karo negandų dūmai, oras pakvipo gaižiu paraku, o šūvių pliūpsniai išgąsdino šalia užtvankoje ramiai plaukiojusį gausų būrių baltų

Dvidešimt sovietinės armijos kareivių, apsupusiu iš kartono plokščią pagamintą kažkada čia stovėjusio pastato maketą, kuriame glaudesi Lietuvos partizanus vaidinę aktoriai, negailestingai pylė

Karinių oro pajėgų orkestras prie Sasnavos bažnyčios

gulbių. Kaip ir prieš šešiasdešimt metų čia kovojo Tauro apygardos Geležinio Vilko rinktinės šešių Lietuvos partizanų būrys prieš sovietų okupantus.

Šūvius iš kovinių ginklų ir, dideliam vaikų ir kitų žiūrovų džiaugsmui, vienas po kito „krito“, pakirsti partizanų kulkų.

(keliamas į 4 psl.)

Dėl KGB rezervininkų teisės dirbtį valstybės tarnyboje ribojančio įstatymo vetavimo

LPKTS valdybos protestas

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjunga griežtai protestuoja prieš Lietuvos Respublikos Prezidento V. Adamkaus pareikštą veto Seimo priimtam įstatymui, kuriuo nustatomi darbo valstybės tarnyboje apribojimai KGB rezervo karininkams.

Grąžindamas įstatymą Seimui svarstyti iš naujo, Prezidentas pasirėmė savo patarejų ir būrio "ekspertų" – teisėninkų bei žmogaus teisių "gynėjų", kurie nuo pat 1990 m. kovo 11-osios uolių gynė tik buvusių komunistinių ir kagėbistinių nusikaltelių teises būti nebaudžiamiems, nuomone. Prezidentas nepanoro išklausyti sovietų okupantų ir jų vietinių kolaborantų represijų aukų nuomonės.

Šis rezidento sprendimas yra nuviliantis ir ižeidžiantis sovietinio teroro aukas – partizanus, Laisvės kovų dalyvius, buvusius tremtinius. Jie jaučiasi lyg gavę spūvį iš veidų iš aukščiausio jų iškovotos Nepriklausomos Lietuvos vadovo. Jiems atimama viltis, kad Lietuvoje kada nors bus įgyvendintas Teisingumas ne budeliams, o pirmiausia – jų aukoms.

Prezidentas stojo tautos ir valstybės išdavikų pusėn ir tuo paniekino žuvusiuju už Lietuvos laisvę atminimą. Ko verti patarėjų ir "ekspertų" teiginiai esą rezervininkai iki šiol buvę lojalūs, kad pažeidžiamos jų žmogaus teisės, teisėti lūkesčiai, jų teisė pasirinkti darbą? Visa tai yra absurdžia. Kuris iš tų "ekspertų" turi tokį rentgeną, galintį peršvesti jų sąžinę? Kuris prokuroras ar teisėjas tyre ir

vertino rezervininkų veiklą?

Seimo komisija bei Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas tą veiklą tyrė ir vertino, tačiau Prezidentui tie vertinimai netiko. Jis nenorėjo išgirsti ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro istorijos specialistų argumentų, kad KGB rezervas buvo KGB sudedamoji dalis. Kad i rezeru buvo atrenkami tik okupantams labai patikimi asmenys ir išrašomi tik jiems raštiškai sutikus. Jie buvo specialiai apmokomi, kad prieikus iškart galėtų imtis kadrinių KGB darbuotojų pareigų ir vykdyti represijas Lietuvos žmonėms.

Prezidentas padarė didžiulę klaidą paklausęs patarimo nepaisyti istorinio ir moralinio konteksto, o žiūrėti "gryna teisėskai", t.y. viena akimi. Juk jis turi būti moralinis autoritetas tau tai, o ne jam pačiam apsimelavusių teisininkų klanui.

Šis Prezidento veiksmais visai nesuderinamas su jo iniciuota Patriotinio ir pilietinio ugdymo programos dvasia. KGB teroro aukos klausia Prezidento, kada jis nuoširdus? Ar kai viešai kalba apie deramą pagarbą partizanams ir kitiems Laisvės kovų dalyviams, ar kai jis gelbsti KGB rezervininkus, prasibrovusius į aukštus valstybės valdymo postus?

Raginame Seimą atmeti neapgalvotą Prezidento veto ir iš naujo priimti įstatymą "Dėl SSRS valstybės saugomo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) vertinimo ir šios organizacijos kadrinių darbuotojų bei rezervo karininkų dabartinės veiklos".

LPKTS valdybos posėdis

Gegužės 19 d. Kaune įvyko LPKTS valdybos posėdis. Darbo ataskaitą pateikė valdybos pirmininkė J. Marcinkevičienė. Ji informavo, kad balandžio 25–27 dienomis Erfurte (Vokietija) buvo pažymėtas LR Seimo ir Tiuringijos Landtago bendradarbiavimo dešimtmetis. Be Seimo narių į seminarą „Bendra istorija 1945–1989 m.“ buvo pakviesta LGGRTC generalinė direktoriė D. Kuodytė, LPKTS atstovė J. Marcinkevičienė, Pedagogų kvalifikacijos instituto darbuotoja S. Bitieriutė (apie tai skaitykite „Tremtinyje“).

Buvo aptartas XIV LPKTS atskaitinis suvažiavimas ir pasiruošimas LPKTS 20-mečio paminėjimui 2008 metais (sudaroma darbo grupė, kurios sudėtis bus paskelbta „Tremtinyje“). Vyksa pasitarimai Kauno apskrities viršininko administracijoje ir LPKTS valdyboje dėl rugpjūčio 4 d. įvyksiančio Lietuvos tremtinį, politinių kalinių, Laisvės kovų dalyvių sąskrydžio „Su Lietuva širdy“ Ariogaloje. Sudarytas organizacinis komitetas, i kurio sudėtį įtrauktasi LR Seimo nariai P. Jakučionis, V. V. Margevičienė,

LPKTS pirmininkas A. Lukša, valdybos pirmininkė J. Marcinkevičienė, valdybos narys P. Musteikis. LPKTS darbo grupė: V. Briedienė, V. Jogminienė, D. Maciukevičienė, P. Musteikis, J. Sakelis, O. Tamošaitienė, B. Kazemėkaitė, E. Strončikas. Apie renginių „Dainavos apygardos partizanų takais“, įvyksiantį gegužės 25 d., kalbėjo V. Kaziulionis. Dėl Partizanų Motinų pagerbimo ženklo informavo A. Lukša.

Dėl Lietuvos Laisvės kovotojams pastatytų memorialų nuotraukų albumo išeidimo duomenis pateikė tik 20 LPKTS filialų. Valdyba prašo filialų iki liepos 15 d. atsiųsti pastatytų paminklų nuotraukas.

Posėdyje aptartas prie LR Seimo ir Prezidentūros surengtas piketas dėl Prezidento veto priimtam įstatymui KGB rezervo karininkams darbo valstybės institucijose apribojimo. Šiuo klausimu Tremtinės sąjunga sudarė darbo grupę, kuri ruošia naują įstatymo dėl rezervininkų projektą. Tikimasi, kad Seimo pavasario sesijoje ši įstatymą pavyks įregistruoti.

„Tremtinio“ inf.

Žinios iš Seimo

Rengiamas naujas iliustracijos įstatymų paketas

Nors po keleto metų svarstymo buvo atmetas Seimo priimtas ir Prezidento vetautas iliustracijos įstatymas (vienas iš 19 įstatymų paketo), kuris numatė apribojimus dirbtį valstybės tarnyboje KGB rezervininkams, kaip ir kitiems buvusiems kagėbistams, kova dar nebaigta. Jau kitą dieną po to, kai Seime buvo svarstomas ši įstatymą vetaujantis Prezidento nutarimas ir palikta galoti senojo įstatymo versija, Tėvynės sąjungos pirmininkas Andrius Kubilius sudarė darbo grupę, kuri pradėjo rengti kitą iliustracijos įstatymų paketą. Jame vėl bus siūloma racionaliai spręsti KGB rezervininkų ir viso iliustracijos proceso problemą. Artimiausiu metu tikimasi parengtus įstatymo projektus Seime įregistruoti. Žiniasklaidai A. Kubilius pareiškė tikjus, jog tam pritars dalis valdančiosios koalicijos ir LR Prezidentas.

Tėvynės sąjunga siūlo Lietuvai svarstyti naują darbotvarkę

Jau gerą savaitę Tėvynės sąjungos pirmininko A. Kubilio iniciatyva, pritariant TS prezidiumui, Lietuvos visuomenei yra pateikta svarstyti Rusijos sulaikymo strategija, kurios pagrindu turėtų gimiti nauja Lietuvos darbotvarkė. Visas strategijos tekstas yra išspaudojamas didžiausiuose šalies dienraščiuose ir pateiktas Tėvynės sąjungos svetainėje adresu www.tsajunga.lt, laukiama pastabų ir nuomonių. Strategiją Seimo spaudos konferenciją salėje A. Kubilius pristatė gegužės 9 d., po įvykių Estijoje.

„Pastarieji įvykiai Rusijos sanktuarjose su kaimyninėmis valstybėmis – pirmiausia su Estija, o prieš tai su Gruzija, akivaizdžiai parodė, kad Rusija tampa ne tik autoritarine, bet ir savo kaimynų atžvilgiu agresyvia valstybe. Rusijos aktyvumas didėja ir Lietuvoje. Stiprėja pastangos užvaldyti lietuvišką politinį gyvenimą. Didindama gerai finansuojamą Rusijos informacinei ekspansijai į Lietuvos informacinei erdvė Rusija pasitelkia naujas galios svertus – informacijos resursus, telekomunikacijas, žiniasklaidos priemones, švietimo įstaigas. Stiprėja Rusijos propagandinė kultūrinė invazija. Galime drąsiai tvirtinti, kad Rusija siekia „finliandizuoti“ (šiandien ši terminą turėtų keisti žodis „dujofikuoti“) Lietuvą ir kitas Baltijos šalis“, – tvirtino A. Kubilius.

Jis pažymėjo, kad Rusijos visuomenė autoritarinėmis ir agresyviomis Kremliaus užmačioms nesipriešina arba beveik nesipriešina. Rusijos reakcija į demokratijos nesėkmes yra posūkis į autoritarizmą ir teritorinių revanšizmą.

„Matydama tokią perspektyvą Lietuva turėtų apsibrėžti ilgalaikei ir racionalių veiksmų programą, kurią galima būtų pavadinti Rusijos sulaiky-

mo strategija. Ji leistų pasiekti, kad Rusija negalėtų įgyvendinti savo tikslų „finliandizuoti“ Lietuvą“, – sakė A. Kubilius.

Jo siūloma strategija apima tris Lietuvos nacionalinių interesų sritis: Lietuvos užsienio politikos nacionalinius interesus Vakaruose; Lietuvos užsienio politikos nacionalinius interesus Rytuose; Vidaus politinio ir visuomeninio gyvenimo imuniteto Rusijos įtakai stiprinimą.

Lietuva turi pirmiausia siekti realistinio Vakarų valstybių požiūrio į pajovinges Rusijos vystymosi tendencijas dominavimo. „Kuo daugiau Europoje bus Amerikos, tuo mažiau Europoje bus Rusijos“ – ši tezė turi lemti nekintantį Lietuvos orientacijos testinumą. Aplinkybes, dėl kurių gali būgti ES ir JAV sankcijai, Lietuva turi laikyti aplinkybėmis, kurios kelia grėsmę Lietuvos nacionaliniams saugumui. Lietuva turi aktyviai veikti tiek Vidurio Europos regione, tiek ir ES lygmenyje, skatindama įgyvendinti bendrus europinius energetikos projektus, kurie mažintų Europos energetinę priklausomybę nuo Rusijos.

Veikdama žymiai aktyviau Vakaruose, turėtų tradiciškai siekti, kad europinių vertibių ir demokratijos sritis plėstusi kiek galima toliau į Rytus.

Reikia dėti visas pastangas, kad Lietuvoje mažėtų erdvė žmonių nusivylimui savo valstybe, nes nusivylę piliečiai yra labiausiai praradę imunitetą Rusijos pastangoms; išplauti smegenis“. Ypatingas dėmesys turi būti skirtas kovai su korupcija, nes ji yra viena iš pagrindinių priežasčių, dėl kurios didėja žmonių nusivylimas valstybe. Valstybė visiškai negina savo piliečių protų nuo rusiško „smegenų plovimo“. Valstybė turi imtis labai efektyviai kontroliuoti žiniasklaidos finansinius srautus ir negailestingai stabdyti neviešą Rusijos finansinę įtaką Lietuvos žiniasklaidai.

Lietuva turi įgyvendinti politinę energetikos priklausomybės nuo Rusijos mažinimo strategiją, paversdama šią strategiją svarbiausiu užsienio politikos ir vidaus politikos prioritetu.

Valstybė privalo turėti ir įgyvendinti kompleksinę patriotinio mentaliteto indoktrinacijos strategiją. Mokykla ir kultūra yra svarbiausi šios strategijos instrumentai.

Nusivylimas savo valstybe išsilaiako ir didėja pirmiausia tarp žmonių, kurie gyvena skurdžiai. Rusijos Lietuvuje bus tuo mažiau, kuo mažiau Lietuvos bus stagnacijos. Nauja, ambicinga Lietuvos darbotvarkė ir tikra, telkianti tokias darbotvarkei lyderystė yra būtina, norint tai pasiekti.

Rusija į Lietuvos politinį gyvenimą efektyviausiai veržiasi per Prezidento rinkimus. Kaip rodo Latvijos ir Estijos pavyzdys, ir Parlamente išrinktas Prezidentas gali būti ir efektyvus, ir autoritetinges valstybės vadovas. Beje, pastarasis strategijos teiginių susilaikė didžiausios žiniasklaidos reakcijos. A. Kubilio siūlymas Prezidentą rinkti Seime, o ne tiesioginių rinkimų būdu, buvo gerokai sukritikuotas.

Ingrija VĒGELYTĖ

Seimo socialinių
reikalų ir darbo
komiteto
informacija

Informacija neigališiemis

Nuo 2005 m. liepos 1 d. įsigaliojus naujam LR neigaliųjų socialinės integracijos įstatymui, pensinio amžiaus asmenims darbingumo lygis nenustatomas. Jiems yra nustatomas specialiųjų poreikių lygis ir tenkinami jų specialieji poreikiai. "Gali būti nustatomi šie specialieji poreikiai: specialusis nuolatinės slaugos arba specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos), specialaus lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos, transporto išlaidų kompensacijos poreikis. Nustačius nuolatinės slaugos poreikį mokama 2,5 valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio kompensacija, nuolatinės priežiūros (pagalbos) – 0,5 bazinės pensijos dydžio kompensacija, specialaus lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos, transporto išlaidų kompensacijos poreikis. Nustačius nuolatinės slaugos poreikį mokama 2,5 valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio kompensacija, nuolatinės priežiūros (pagalbos) – 0,5 bazinės pensijos dydžio kompensacija, specialaus lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikį – 32 MGL per šešerius metus, transporto išlaidų kompensacijos poreikį – 0,25 MGL dydžio kompensacija. Visos kompensacijos mokamos neprilausomai nuo asmens gaunamų pajamų dydžio.

Siekiant išsaugoti asmenų, sukakusių senatvės pensijos amžių, kuriems iki 2005 m. liepos 1 d. buvo nustatyta invalidumas neterminuotam laikui, teises ir socialines garantijas, nuo 2006 m. sausio 1 d. jų turėtos invalidumo grupės prilyginamos specialiųjų poreikių lygiui, remiantis turimais invalidumo pažymėjimais: I invalidumo grupė prilyginama didelių specialiųjų poreikių lygiui; II invalidumo grupė – vidutinių specialiųjų poreikių lygiui; III invalidumo grupė – nedidelių specialiųjų poreikių lygiui.

Invalidumo grupių prilyginimą specialiųjų poreikių lygiui atlieka savivaldybių Socialinės paramos skyriai. Išduodamas Neigaliolio pažymėjimas, kurį pateikęs asmuo naudojasi visomis teisėmis, lengvatomis bei garantijomis, kurios priklausė I, II ar III invalidumo grupę turintiems asmenims, – informavo LR Seimo narė, Seimo socialinių reikalų ir darbo komiteto narė Vincē Vaidevutė Margevičienė.

Salygas diktuoja ne Briuselis, o Maskva

Per Rusijos prezidento V.Putino ir Europos Sąjungos vadovų – ES pirminkaujančios Vokietijos kanclerės Andželos Merkel ir Europos Komisijos pirmininko Žozė Manuelio Barozo susitikimą puošnijoje Rusijos vyriausybės rezidencijoje, esančioje už 200 km nuo Samaros, pirmą kartą tokio aukšto lygio susitikime nebuvu priimta joki bendro pareiškimo, netgi komunikato. Pasitenkinta tik spaudos konferencija, bet ir jos metu partneriai apsisvadė replikomis. Iš pat pradžių buvo aišku, kad apie naujos ES ir Rusijos glaudaus bendradarbiavimo sutarties priemimą negali būti né kalbos. Ir ne dėl ryžtingos ES narės Lenkijos pozicijos. Varšuva ne kartą kategoriškai pareiškė, jog naujają sutartį vertuoni, bentiki tol, kol Rusija neatsauks draudimo Lenkijai eksportuoti į Rusiją mésą ir kitus maisto produktus. V.Putinas tokią Lenkijos poziciją pavadino "ekonominiu egoizmu".

ES lyderiai vis dėlto suvokė, kad pastarojo meto Kremliaus politika, energetinis ir politinis šantažas, ypač kaimyninių šalių atžvilgiu, jau tampa Rusijos elgesio norma. Rusijos sukelta isterija prieš Estiją, jos diplomatinių atstovybės Maskvoje blokavimas, pažeidžiant visas tarptautines normas, suerzino netgi V.Putino bičiulių senojoje Europoje, konkrečiai – Berlyne, Paryžiuje ir Romoje. Netgi ištikimiausi Kremliaus valdovo garbintojai Vakaruose buvo priversti pripažinti, kad Rusijoje naikinami paskutiniai demokratijos likučiai, kad atgimė autoritarinis, SSRS laikus primenantis režimas. I A.Merkel ir Ž.M. Barozo išreištą susirūpinimą dėl demokratijos ir žmogaus teisių padėties, opozicijos persekiuojimo, V.Putinas atrėzé, kad jokios opozicijos néra, téra tik "atskiri marginalai", nekeiliantys jokio pavojaus. Tačiau Samaros susitikimo metu V.Putinas akiplėškai pademonstravo, kad jis tu "marginalų" bijo. Maskvos Šeremetjevo oro uoste buvo sulaikyti

opozicijos lyderiai, buvęs paulio šachmatų čempionas Garis Kasparovas, žinomas žmogaus teisių gynėjas L.Ponomariovas ir dar kelolioka asmenys, ketinusių skristi į Samarą. Iš jų buvo atimti léktuvo bilietai ir dokumentai. V.Putinas aikškai pademonstravo, kad jam nusispjaut į visus postringavimus dėl demokratijos būklės Rusijoje. Tuo pačiu jis parodė, kad jam visai nerūpi Vakarų nuomonė. Kremliaus caras įsitikinės, kad apriagės Europos žemyną savo energetiniai čulputuvais, jis galėtų elgtis kaip išmano ne tik namuose, bet ir visame senajame žemyne. Tą karčią piliuę ES lyderiai nuolankiai prarijo. Ir visos kalbos apie energetinės priklausomybės nuo Rusijos mažinimą kalbomis ir liko. Bent jau kol kas.

Kaip pozityvū Samaros susitikimo reiškinį galima vertinti Europos Komisijos vadovo Ž.M. Barozo užtikrinimą, kad ES yra vieninga struktūra ir gins kiekvieną Bendrijos narę. Aišku, kad Ž.M. Baroza taip sakydamas pirmiausia turėjo omeny Maskvos puolamą "fašistinę" Estiją. Opuolimas, kaip paaškėjo iš Estijos saugumo policijos pranešimų, prasidėjo seniai ir ne dėl okupacijos simbolio – bronzinio kario skulptūros perkėlimo. Pasirodo, padedant vietiniams Rusijos bičiuliams, pirmiausia – Centro partijos lyderiu Edgariui Savisaarui, Rusijos verslininkui Andrejui Filatovui buvo planuojama suteikti Estijos pilietybę ir pardaryti jį Estijos rusakalbių lyderiu. Kitaip tariant, Kremliaus vietininku.

Kaip toliau klostysis Europos Sąjungos ir Maskvos santykiai, sunku prognozuoti. Aišku viena – jeigu Briuselis ir toliau nuolaidžiaus ir nenorės matyti ekonominio ir politinio, ypač energetinio šantažo kaimyninių šalių atžvilgiu, galima sulaukti labai blogų pasekmų. Pakankamai akivaizdu, kad ši kartą naujuoju Staliniu jau vadinamas V.Putinas gali ir be tankų, kaip 1940 metais, atsiimti savo "istorines" teritorijas.

Ivykiai, komentarai

Įtampos debesys nesisklaido

Po JAV valstybės sekretorių Kondolizos Rais vizito į Maskvą ir jos susitikimo su Rusijos prezidentu V. Putiniu dar kartą paaškėjo, kad Vašingtono ir Maskvos santykiai, jeigu ne pastebimai bologėja, tai yra gana įtempti. K. Rais derybų su V. Putiniu kitais aukščiausiais Rusijos pareigūnais metu daugiausia dėmesio buvo skiriamas JAV planuojamai priešraketinės gynybos sistemų elementų dislokacijai Rytų Europoje. Pirmiausia – Lenkijoje ir Čekijoje. Maskva išpūtė ši klausimą iki begalybės ir apkaltino Vašingtoną kėsinimus į Rusijos saugumą. Imta teigti, kad JAV, neva steigdama karines bazes ne tikta Lenkijoje ir Čekijoje, bet ir Gruzijoje bei Azerbaidžane, siekia iš visų pusų apsupti Rusiją. V. Putinas savo požiūri į JAV ketinimus dislokuoti priešraketinės gynybos sistemos elementus Lenkijoje ir Čekijoje išdėstė ir K. Rais, ir neseniai Maskvoje viešėjusiam JAV gynybos ministrui Robertui Geitsui. Štai ką jis pareiškė: „Tai néra jokia gynybinė sistema. Tai Amerikos branduolinio karinio potencialo dalis. Ir Rusijai tas pats, ar prie jos sienu dislokuojamos amerikiečių „Persingo“ raketos, ar priešraketiniai radarai. Pavojus Rusijai – visiškai tokspat.“

Derybose su V. Putiniu JAV valstybės sekretorių iškėlė ir klausimą apie galimą JAV ir Rusijos bendradarbiavimą energetikos sferoje. Žinoma, K. Rais turėjo omenyje jos atvykimo išvakarėse V. Putino pasirašytą sutartį su Kazachstanu ir Turkmenistanu dėl naftos ir duju tiekimo tikai per Rusijos teritoriją, kuri planuoja dujotiekio tiesimą Kaspijos jūros dugnu paverčiant neikais. Vašingtono neslepama susirūpinimo, kad tokie Maskvos žingsniai dar labiau padidins senojo žemyno energetinę priklausomybę nuo Rusijos. Amerikiečiai jau netiki V. Putino pažadais, jog Maskva neužsukinės

naftos ir duju čiaupų jai nepatinkančiomis šalims.

K. Rais derybose su Rusijos užsienio reikalų ministru Sergejumi Lavrovu taip pat iškėlė ir Iranu branduolinės grėsmės bei Kosovo klausimą. Maskva, kaip ir Belgradas, nė girdėti nenori apie Kosovo neprilausomybę. Ojeigu vis dėlto Kosovo neprilausomybė būtų paskelbta, Kremliaus grasina tokiu atveju pripažinti ir nuo Gruzijos atpleštų Abchazijos ir Pietų Osetijos „neprilausomybę“. Nė vienu iš šių klausimų – nei dėl Iranu branduolinės grėsmės, nei dėl Kosovo ateities, nebuvu pasiekta jokių susitarimų. Todėl JAV valstybės sekretorei Kondolizai Rais neliko nieko kito, kaip pareikšti ją lydėjusiems žurnalistams, kad JAV ir Rusijos santykiai išgyvena „gana nelengvus laikus“. Atrodo, pernelyg jau švelniai pasakyta. Rusijoje sukelta antiamerikietiška isterija vis labiau priema „šaltojo karo“ laikus.

Neseniai buvęs Rusijos premjeras Jevgenijus Primakovas apkaltino JAV ir NATO, dedant visas pastangas iutraukti Gruziją į NATO. Anot J. Primakovo, žlugus Varšuvos kariniams blokui ir pasibaigus „šaltajam karui“, NATO nė kiek nepasikeitė ir tebevykdė savo „agresyviai“ karinę politiką: „Visai pagrįstai galiu tvirtinti, kad JAV naujasis NATO nares siekia paversti savo kariniu placdarbu, nukreiptu prieš Rusiją ir Kiniją. Tai aiškiai rodo ne tik skydo elementų dislokavimas Lenkijoje ir Čekijoje, bet ir tokų pačių sistemų įkūrimas Pietų Kaukaze. Todėl Rusija negali likti abejinga tokiem procesams išryta priversta nukreipti savo galingas raketas į tas šalis, kuriose bus dislokuotos amerikiečių priešraketinio skydo sistemas.“

Taigi pasakyta pakankmai aiškiai. Rusija, kaip ir SSRS laikais, vėl ēmėsi grūmoti branduoliniu vėzdu.

Jonas BALNIKAS

Dėl valstybinės kalbos vartojimo

rūpesti dėl mūsų valstybinės kalbos būklės, jos vartojimo siaurinimo, nelietuviškų užrašų gausėjimo, Pietryčių Lietuvoje vykstančio ten gyvenančių lietuvių teisių ignoravimo, ketinimo nepaisyti 1999 metų Konstitucinio Teismo

sprendimo – asmens vardus ir pavardes piliečių dokumentuose rašyti valstybine kalba.

Ypač sunerimti privertėsių lyemas įteisinti darbo kalbą Lietuvoje veikiančiose ne lietuvių valdomose įmonėse. Tai tikras valstybinės kalbos pažemini-

mas, jos svarbos nepaisymas bei vartojimo susaurinimas.

Taip pat reiškiame savo neigiamą nuomonę dėl 1791 m. gegužės 3 dienos konstitucijos ketinimo išrašyti į Atmintinų dieną sąrašą.

LPKTS valdyba

(atkelta iš 1 psl.)

H. Neubert pranešimas „Opozicija Tiuringijoje“ – apie 1957 m. birželio 17 d. tautossukilimą Tiuringijoje. J. Marcinkevičienė renginio dalyvius supažindino su buvusių politinių kalinių ir tremtinų veikla ir socialine padėtimi neprieklausomoje Lietuvoje.

Diskusijoje dalyvavo Tiuringijos piliečių komiteto atstovas Erik Hain, Caritas SED režimo aukų konsultacijos iniciatyvos atstovas Manfred May, Tiuringijos aukų sąjungų atstovai, moksleiviai.

Padėti dėl sovietinio genocido įvertinimo Vokietijoje H. Neubert apibūdino taip: „Vokietijoje viskas vystesi kitaip, kadangi buvo perimta teisinė sistema. Ta sistemos yra tokia, kad kai kurių nusikaltimų, kaip matome, negalima teisiškai įvertinti. Problema ta, kad Vakaruose ši tema yra ignoruojama, o Rytų Vokietijoje „senos jėgos“ atsigauna.“

Buvo išsamiai kalbėta apie represuotų žmonių socialinę padėtį Vokietijoje ir Lietuvoje. Buvę vadovai, partijos funkcionieriai dabar gauna didesnes pensijas dėl to, kad jie anais laikais daugiau uždirbo. Jie iki šiol plaukia „ant bangos“. Vokietijoje kalėjusieji žmonės gauna priedą prie pensijos 300

Seminaras Erfurte

Erfurte vykusiame seminare dalyvavę LR Seimo nariai: V. Saulis, P. Jakučionis, J. Dautartas, J. Karosas

eurų per mėnesį.

Diskusijoje „Komunistinio valdymo laikotarpio permastymas, kaip demokratinės politinės kultūros slyga“ dalyvavo prof. Dagmar Sipanski, dr. Karin Kašuba (PDS – Demokratinio socializmo partija), Hansas Jurgenas Dioringas (SPD – Vokietijos socialdemokratų partija), Gustavas Bergemanas (CDU – Krikščionių demokratų partija), Christian Boos, H. Neubert ir LR Seimo nariai: J. Karosas, J. Dautartas, P. Jakučionis, V. Saulis.

P. Jakučionio buvo paklausta: „Ar tiek daug pasiekė Neprieklausomybė Lietuvoje, kad kalėjės Vorkutoje Seimo narys P. Jakučionis dabar Seime remia valdančią

mažumą?“ I tai buvo atsakytas, kad taip reikalinga valstybei, kad Vyriausybė būtų veiksmi ir dirbtu, kad būtų vykdomi įsipareigojimai rinkėjams, NATO ir ES. Vyko diskusijos apie Stazi ir KGB archyvą atvėrimą. H. Neubert nuomone, archyvai kiekvienoje valstybėje turi būti atvirai. D. Kuodytė informavo apie Liustracijos komisijos Lietuvoje darbą, apie LGRTC ir Generalinės prokuratūros bylų iškėlimo genocido vykydotojams procesą.

Seminarių Erfurte tėsinys numatomas šiu metų rudenį (rugsėjo mėn.) Vilniuje.

Jūratė MARCINKĘVIČIENĖ
Nuotraukos iš LR Seimo archyvo

Nutarta statyti paminklą paskutiniui Aukštaitijos partizanui

Istorikas Antanas Tyla ir knygos apie Antaną Kraujelį „Gyvenimą paaukojės Tėvynei“ autorė Janina Šyvokienė

Gegužės 17 d. Seime iškilmingai pristatyta paskutinio Lietuvos partizano sesers Janinos Šyvokienės knyga apie Antano Kraujelio-Siaubūno partizaninį gyvenimą ir kovą „Gyvenimą paaukojės Tėvynei“. Knyga sulaukė didelio dėmesio. Geru žodžiu ją minėjo Seimo narys Antanas Stasiškis, istorikas akademikas Antanas Tyla, buvęs kariuomenės vadas Jonas Kronkaitis, A. Kraujelio žemiečiai ir kiti garbingi svečiai. 1050 tiražu išleista knyga yra graibyste graibstoma, todėl jau pristatymo metu buvo pradėta ieškoti, kur gauti lėšų paminkliniam tiražui išleisti.

A. Stasiškis, kalbėdamas apie savo bendravardį A. Kraujelį, išreiškė nuostabą ir pasididžiavimą juo. Jis teigė esą jo tévai buvo ištremti, vėliau jis buvo nuteistas kaip politinis kalinas, atliko skirtą bausmę, grįžo į sovietinę Lietuvą, o tuo pačiu metu, kai didelė Lietuvos dalis kentė okupacijos kančias ir represijas, A. Kraujelis vis dar buvo laisvas žmogus, gyvenęs Laisvoje Lietuvoje, nepripažinęs okupacinių valdžios.

A. Kraujelio žemiečiai pasakojo, kad niūriais sovietinių kolchozų laikais, kai okupacine kolchozų valdžia buvo vienai užgugusi žmones, tereikėjė prasitarti: „Kažin, ar Kraujelis dar gyvas?“, ir sovietinės

valdžios pakalikai iš karto prarasdavo savo aršumą, tapdavo sukalmunesni. A. Kraujelis buvo pelnytais vadinamas aukštaičių Tadu Blinda – žmonių gynėju.

Todėl A. Stasiškis knygos pristatymo metu pasiūlė čia pat suburti iniciatyvinę grupę, kuri pradėtų rūpintis paminklo A. Kraujeliui statyba. Seimo narys tvirtino, kad šis žmogus tikrai yra nusipelnes paminklo. I Seimo nario raginius beregint atsiliepė Šaulių sąjungos vadas Juozas Širvinskis, Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos nariai, kiti žmonės. Iš tiesų paminklinis akmuo A. Kraujelio žūties vietoje yra pastatytas. Tačiau

Ingrida VĖGELEYTĖ

Partizanų mūšio inscenizacija pritraukė minių žmonių

(atkelta iš 1 psl.)

Visą mūšio inscenizaciją vainikavo padegtas namo maketas: juodi dūmai temdė neitikėtinai žydrą ir vasariškai mielą Sasnavos apylinkių dangų.

Tokia kovos inscenizacija Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos Marijampolės filialas pagerbė Raišupio didvyriškai kritusius Lietuvos partizanus, kurie šiame nuožmiae mūšyje nukovė 67 okupantų kareivius ir ant-

čionis tvirtino, kad vaikai iš Raišupio išsiveš įspūdžius, kurių tikrai nepamirš visą gyvenimą. Po suvaidinto mūšio iškilmingą priesaiką tau-tai ir Tėvynei davę jaunieji Sauliai irgi jautėsi ypatingai.

Juk jų priesaiką priėmė netik tiesioginiai vadai, bet ir renginyje dalyvavę partizanai, buvę tremtiniai, kariuomenės vadas Valdas Tutkus, krašto apsaugos ministras Juozas Olekas ir kiti garbingi svečiai.

Garbingi Raišupio mūšio 60-mečio minėjimo svečiai

ra tiek sužeidė.

„Tokia kaina atsiėjo šešių partizanų Bastilijos paėmimas“, – konstatavo renginio pagrindinis organizatorius ir iniciatorius, LPKTS Marijampolės filialo pirmininkas Vytautas Raibikis.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungai tapus visuomenine organizacija, vienas iš pagrindinių jos veiklos barų tapo patriotinis ir pilietinis jaunosios kartos ugdymas, istorinės atminties išsaujogimas, kovų už Lietuvos laisvę minėjimas. Visoje Lietuvoje LPKTS filialai organizuoja tikrai įdomius ir Lietuvos visuomenei reikalingus renginius. Tačiau marijampoliečiai pranoko visus lūkesčius: jų sumanymas atkurti trumpą mūšio fragmentą, trukusį keliausdešimt minučių, pasitelkus į pagalbą kariuomenę, savanorius ir aktorius, pritraukę visą minių žmonių, ypač daug buvo moksleivių. Vaikams buvo smagu stebeti „mūši“, jie juokėsi iš neva nukautų bolševikų, kurie neramiai gulėjo nuobodžaudami. Po

„mūšio“ berniukai su didele pagarba apsupo Lietuvos partizanus vaidinusius aktorius, žiūrinėjo jų ginklus, praše dar pašaudyti ir rūpestingai rankiojo iš žolynų gilzes – ilgam prisiminimui. Renginio organizatoriams dekojosi Seimo narys P. Jaku-

Kiekvienas iš čia kritusiu karių – Liūtas, Jovaras, Kleinas, Robinzonas, Lakūnas ir Turklys – buvo pagerbtas trimis šūvių salvėmis. Gélémis pagerbtii ir čia susirinkę Tau-ro apygardos partizanai. Keletai tūkstančių renginio dalyvių susijaudinusi dėkojo vieno iš čia žuvusių partizanų sesu.

Žurnalistų kalbinamas renginio sumanytojas Vytautas Raibikis sakė esąs gerokai pavargęs, mat renginio organizavimas pareikalavo keleto mėnesių įtempto darbo, tačiau neslėpė esąs patenkintas pavykusiu renginiu.

Ingrida VĒGELEYTĖ

Artejant vasarai gal kai kas panorės vietoj tolimų kraštų apsilankyt Palenkės paviete, kuriam priklauso Punskas ir Seinai. Ypač malonią viešnagę pajus tie, kurie mena mūsų Atgimimo Sajūdžio dvasią. Ten ji išliko iki šių dienų. Galbūt dėl to tenai dažnai lyg žuvys vandenye dviračiais naruto Lietuvos Neprikalauomybės Akto signatarai Vidmantas Povilonis ir Algirdas Patackas su brolio sūnumis. Pirmasis – ilgalaikis konsulato Seinuose vadovas, o antrasis – savo tėvo Antano Patacko, užribio lietuvių Gudijoje ir Lenkijoje tautiškumo puose-lėtojo, savotiško sovietų laikų knygnešio, daug kartų patekusio į anuo meto santvarkos nemalonę, darbų aktyvus tėsėjas. Ši kartą jie abu – nuostabūs mūsų gida, žinantis kai-mą pavadinimus ir jų istorijas.

Grupė Neprikalauomybės Akto signatarų klubo narių lankėmės Kovo 11-osios renginiuose Punsko ir Seinų krašte ir kartu su vėtos lietuvių bendruomene paminėjome 17-ąsias Lietuvos neprikalauomybės atkūrimo metines.

Susitikome su Punsko ir Seinų lietuviškų mokyklų mokiniais, Punsko ir Seinų krašto Lietuvos bendruomene, pagerbėme Lietuvos karių, palaidotų Seinuose ir Berzynke, atminimą, aplankėme Kovo 11-osios paminklą, kurį pastatė ūkininkas Pečiulis su talkininkais prie savo sodybos Kampuočių k., šalia šio paminklo Laisvės ažuolyne padinome ažuoliuką. Be pa-

minėtų signatarų dalyvavo nemažai kitų klubo narių: N. Ambrazaitytė, V. Čepaitis, B. Gajauskas, G. Iešmantas, S. Kašauskas, E. Klumbytė, N. Medvedevas, R. Ozolas, R. Paulauskas, S. Pečeliūnas, R. Rudzys, K. Saja, Č. Stankevičius, R. Survila, mons. A. Svarinskas, B. Va-

lionytė (klubo prezidentė). Labai aktyvus buvo monsinjoras A. Svarinskas, kalbėjęs vi-suose susitikimuose, aukojęs vakarines šv. Mišias Punsko bažnyčioje. Jis visur buvo labai šiltai priimtas ir pakvies-tas į Žolinės atlaidus.

Lietuvių namuose Seinuose mus pasitiko bendruomenės pirmininkė bei „Aušros“ vyriausioji redaktorė Irena Gasperavičiūtė. Ji lydėjo mus visos viešnagės metu. Tai ne-paprastos energijos lietuviškuo puoselėtoja.

Viešnagėje sužinojome, kad Punsko ir Seinų krašte veikė Lietuvos partizanai. Pradžioje valstybės sienos nebuvo uždarytos ir jie po kovų Lietuvoje galėdavo ten lais-viau atsikvėpti. Vėliau oku-pantai tai pajuto ir sienas ak-linai uždarė, – apie tai rašoma legendinio partizano J. Lukšos-Daumanto knygoje „Par-tizanai“.

Tada, prieš 17 metų, Kovo 11-ąją, Pečiulių šeimos galva-darbus dirbo išsijungęs radijo imtuva. Klausėsi, kas dedasi

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos moksleiviai

Paminklas Lietuvos neprikalauomybės atkūrimui Kampuočių kaimo

Lietuvoje. Kai išgirdo apie Lietuvoje paskelbtą Neprikalauomybę, galvojo, kad širdis iššoks iš džiaugsmo. Prisi-minė pelkėjė kyšantį akmenėli ir nutarė jį parridenti prie namų šiai progai atminti. Pa-sirodė, ten ne akmenėlio, o uolos būta. Reikėjo kvieсти talkininkus. Su trimis trakto-riais šiaip ne taip vos parbo-gino milžiną, kuriam buvo lemtaapti monumentu. Prie jo mus dainomis ir pasitiko

kaimo jaunimo ansamblis. Šis jaunimas, besimokantis Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje ir Punsko Dariaus ir Gi-reno licējuje, paliko didžiau-sią išpūdį. Įsiminė nuostabios susižavėjimo kupinos akys, atskleidimas lietuviškoje dainoje, šokiojudesje, alsuo-jančiu dorybe ir siekiu tarnau-ti teisingumui. Visa tai primi-nė mūsų Atgimimo Sajūdį. Tokia nuotaika tvyrojo ir pa-minklinėje Pečiulių sodyboje

Kampuočių kaimo. O begali-niu optimizmu trykštanti Pe-čiulių šeima mus pakvietė sa-vo ištaigingon trobon, kurlau-kė vaišėm nukrautas stalas.

Pečiulių šeima – tai darb-sti, savo rankomis kasdienė duoną pelnanti šeima. Ver-čiasi pienininkyste. Turi 30 melžiamų karvių. Primelžia per 300 litrų pieno per dieną. Toks kiekis reikalingas, kad perdirbėjai patys atvažiuotų ji paimiti. Už litrą pieno gauna viena zlotą (0,8 lito). Vaikai – sūnus ir duktė – suaugę, išsi-mokslinę. Vienas dirba Vilniuje, kita – Marijampolėje, o pas sodybos šeimininką dirba jau-na šeima iš Lietuvos, nuo Skirs-nemunės. Visi gražiai sutaria.

Šeima džiaugiasi atvyku-siais svečiais. Birutė Valionytė jau ne pirmą kartą svečiuo-jasi. Prie paminklo jos paso-dinta alyva jau nemažai išsi-keroji. Tiesiog idilija. Jokio niurzgėjimo ir minčių, kad so-vietų okupacijos metais „bu-vo geriau“. Tik tikėjimas Die-vo malone ir viltis, kad negrį-s svetimų valstybių „broliai“ fa-šistai ir komunistai. Ir didelė meilė Lietuvai, jos Neprikalauomybei, kuri į gerą keitė ir jų gyvenimą, tautinę dvasią, ku-ri vis dar apimta euforijos ir kuri lydėjo mus padedama bendruomenės pirmininkės Irenos Gasperavičiūtės, mokslų daktaro Broniaus Makausko, Punsko valsčiaus viršaiciu ir kitų nuostabių to krašto žmonių.

Seinų lietuvių bendruomenės namuose yra įsikūrės Lietuvos konsulatas. Ten yra geras viešbutis, kuriame galima apsistoti. Kaina nedidelė. Krašte daug ežerų, įdomu keliauti. Galite pasitei-rauti tel. (087) 516 2125.

Povilas VARANAUSKAS

Norime informuoti „Tremtinio“ skaitytojus bei visus, paremusius filmo apie partizaną Juozą Armonaitį kūrimą, kad filmavimo darbai sėkmingesnai eina į pabaigą. Laukia vienas atsakingiausių momentų – montażas. Manome, kad filmas turėtų pasirodyti jau rudenį.

Nuoširdžiausiai dėkoja-me visiems geros valios žmo-nėms: buvusiems tremtiniams, partizanams, versli-ninkams, Šakių šauliams, Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejaus įkūrė-jai Aldonai Vilutienei, vi-siem, kurie vienaip ar kitaip prisidėjo ar prisideda prie šio filmo gimimo. Atskirai norime padėkoti Antanui

nas, T. Butkienė, R. Kaminskas, S. Barauskas, E. Telešienė. Ačiū jiem.

Taipogi norime atsipra-šyti tų žmonių, kurie mus išvadino išdidžiaisiai, kad ne-priemėme iš jų grynujų pi-nigų. Mes tikrai tai darome ne iš išdidumo, mes dirba-me iš idėjos ir nenorime jo-kių apkalbų ar įtarinėjimų, viskas turi būti atlikta sąži-ningai ir viešai, nes nenorime sukompromituoti pa-čios idėjos. Taipogi vengia-me abejotinos reputacijos rėmėjų.

Apskritai esame maloniai nustebinti visų žmonių, su ku-

riais teko susidurti kuriant ši filmą, geranoriškumu, nuo-širdumu bei žingeidumu. Tai mus ipareigoja stengtis, kad filmas būtų solidus ir rimtas. Jau šiandien matome, kad tema labai aktuali. Didelei visuomenės daliai, patyru-siai okupantų skriaudas, rūpi, kad partizanų žygdarbis būtų jamžintas.

Filmų gamintojas: viešo-jį įstaiga „A Propos“, Nugalėtojų 3d-2, Vilnius. Tel. (8 5) 277 7888; el. paštas lytas@takas.lt. Įmonės kodas 123793650, saskaitos Nr. LT427044060001145785, banko kodas 70440, Vilniaus

bankas, Vilniaus filialas.

Filmų kūrybinė grupė: Jonas Cimbolaits – filmo pro-diuseris, iniciatorius, scena-rijaus autorius; Agnė Mar-cinkavičiūtė – režisierė, sce-narijaus autorė; Vaidotas Digimas – operatorius, co-režisierius; Antanas Jasenka – kompozitorius; Vaido-tas Galinis – montažo kon-sultantas, garso režisierius; Vytautas V. Landsbergis – filmo konsultantas; Ramu-nė Landsbergienė – filmo co-prodiuserė.

Jonas CIMBOLAITS, filmo vykdantysis prodiuseris

Dėl filmo „Nesulaužyti priesaikos“ kūrimo

Bunevičiui, kuris pats parodė iniciatyvą, susirado mus Vilniuje ir prisideda prie pa-ramos filmo kūrimui.

Jo paskatinti paaukojo: J. Koklevičius, V. J. Kluoniūs, A. Vyžintas, I. Juzumienė, V. Skalskytė, A. Šalaka, R. Šalaka, B. Juknevičius, Z. Stirbys, M. Kulikova, A. Gintalienė, A. Gudzinskaitė, G. Masiulis, A. Stangliūnas, L. Daraškevičiūtė, B. Matačiūnaitė, A. Babrauskas, V. Narmontienė, B. Ba-jorinas, A. Svetickas, A. Martinaitis, N. Baginskas, K. Ke-turakyte, D. Gubareva, T. Rutkauskas, P. G. Vaitkū-

Partizanų globėja

Antroji sovietų okupacija Lietuvos žmonėms atneše Sibiro tremties, kalėjimų bei tautos pažeminimo, nelaimių, kančios vėrinį. Suaugę vyrai rinko ginklus ir stojo į nelygią kovą prieš tautos parvergėjų iš Rytų, nors gerai žinojo, kas jų laukia patekus į NKVD spastus.

Sovietų klapčiukai spaudojo plūdo partizaninę kovą, tvirtindami, kad miškuose ginklus žvanga "banditai", "buržuaziniai nacionalistai", darbo žmonių "žudikai", praturtėjė svetima saskaita. Tai brutalaus melo dozė, mesta save išgirti, o kitaip maštanti vainikuoti erškėčiais.

I partizanų gretas stojo vyrai ir moterys, nesutikę su parvergėjų primesta politika. Julija Grabauskaitė-Černiauskienė, anuo metu gyvenusi Kamšų kaime, liudija: "Mūsų šeimos molinė grytelė siaudiniu stogu didelio pasididžiavimo nekélė, tačiau teikė šilumą, talpino šešių žmonių šeimyną, užteko duonos ir prie duonos.

Pasipriešinimo laikotarpiu tėvai susibičiuliavo su partizanais, virtuvėje po krosniu mi leido išsirengti slėptuvę, kurioje tilpo 4–6 žmonės. Brolis Stasys paėmė ginklą ir išėjo "pakaitinti padų" NKVD baudėjams ir jų vedliams – stribams. Užsirūstino Kalvarijos stribyno beračiai, sužinoję brolio užmojį – kovoti prieš "darbo žmonių" valdžią! To betrūko – grytelininkas partizanas, griežė dantimis stribyno nuogalai. Namuose prasidėjo nuolatinės kratos, tardymai, teroras alino kūną ir dvasią, – prisimena Julija. – Skaudžiai mušė, be pasigailėjimo, iki sąmonės netekimo. Aš, gležna mergaičiukė, atlakiau bepročių smūgius, neišdaviau nei brolio, nei jo draugų. Nuobeprotiskę kirčių kūnas pajudo kaip anglis. Sveikosvietos ne-

Julija Grabauskaitė-Černiauskienė

Aldutė Šikarskaitė

buvo, žaizdos, vien žaizdos... O jie po dienos kitos vėl plakė kaip kokį žlugtą ąžuolinėmis kuokomis."

Niekada iš atminties neišblės 1946 metai ir Kalvarijos stribų žiaurumo tirada, kai po virtuvės ugniakuru rado tuščią Julijos Grabauskaitės brolio slėptuvę. Ypač žiauriai elgesi stribai: Vaitulis, Šušinskas, Daukšys, Lazaris. Jie išgrobstė, ką rado. Šeima liko plikom bambom. Vienas niekadėjas net pasisiūlė Julijai į virsus, jei ši išduos broli. Mergina spjovė į jo kreivą nosį ir neprisimena, kaip nuo jo stipraus smūgio nukrito į rūsio duobę.

Julija Grabauskaitė-Černiauskienė ir šiandien pagarbai taria partizanų Račių: Ažuolo, Kovo, Voveruko ir Sakalo, vardus.

Šikarsko-Sakalo žmona,

taip pat partizanė, pagimdė dukrytę ir paprašė Julijos, kad ją paaugintų. Moteris sutiko. Pakrikštijo, davė Aldutėsvardą ir tapo jos krikšto mama ir motina globėja. Augino ją, auklėjo, kol mergaitė baigė septynias klasės. Kai panoro siekti aukštojo mokslo, šeima savo augintinės neteko. Labai liūdėjo.

"Dar mažutėlę Aldutę veždavausi į Sūsininkų mišką, kad pasidžiaugtų tėvai partizanai. Jie buvo laimingi, tik aš išgyvenau ne vieną pavojais ženklinčiai kelionę, – pasakojo Julija Černiauskienė. – Vieną rudens popietę į pasimatymą su Aldutės tėvais išėjome trise: aš, Aldutė ir mano mama. Rausvėjantys saulės spinduliai dar šildė, bet vėtra jau krėtė medžių lapus. Augo grybai, noko bruknės, spanguolės, o Sūsininkų miške blūdinėjo enkavedistai. Sulaike. Teisinaus, kad renkame uogas, nepatikėjo. Mamutė, pamaciusi žvaigždėtus žaliakepurius, griebesi gudrybės. I uogoms skirtą krepšį prisipylė juodžemio, užpylė vandeniu, išmaišė ir ant miško paklotės émė keptijuodus "blynus", apsimetė beprote. Kareivis, stebėjės mamos darbą, dūrė pirštū į kaktą, patvirtindamas, kad tai – pamšėlė. Tada jautėmės laimingos, padovanojusios Aldutės žydrų akelių šviesą, nors tėvų skausmo ašaros krito į rudenėjančią miško žolę."

Netrukus Šikarskas-Sakalas žuvo Liudvinavo apylinkėse, jo žmoną suémė ir nuteisė. Ji dingo Sibiro sniegynuose, tolimesnio jos likimo artimieji nežino. Laikas nuplukdė neramios jaunystės metus, tačiau žmonės vis dar nepamiršta patirtų skriaudų. Ir Julijos Grabauskaitės-Černiauskienės šeima prisimena patirtas skriaudas už tai, kad globojo partizanus ir jų mažametę dukrytę Aldutę.

Albinas SLAVICKAS

Išradinumas tragiškomis sąlygomis

Buvęs politinis kalnys Marijampolietis Jonas Papartis savo išgyvenimus sovietiniuose lageriuose apraše keliuose literatūriuose vaizdeliuose. Prisiminimai skaudūs: nuovargis, šaltis, alkis, prižiūrėtojų patyčios. Tačiau tragiškomis egzistencijos sąlygomis būdavo ir juokingų nutikimų, kaip ir visose sovietų santvarkoje.

Tikra komedija buvo susigusių kalinių gydymas. Gydytojai teturėjo vieną vaistą –

kažkokius baltus miltelius (penicilinas tuo metu Sovietų sąjungoje dar nebuvę žinomas). Tuos miltelius kaišiojo visiems ligoniams nuo visų ligų. Dantis kaliniams traukdavo be nuskausminamųjų. Kaliniai stengdavosi išsisukti nuo darbo, todėl kartais „similiuodavo“ ligą. Jeisergi, tai kūno temperatūra turi būti aukšta. Ambulatorijoje susirinkdavo daug pacientų, jiems išdalydavo termomet-

rus, pacientai paslapčia termometrais pasikeisdavo – karšiuojantieji "prišildydavo" juos ir tiems, kurie karščio neturėdavo.

Lagerio viršininkai labai bijojo dizenterijos išplitimo. Todėl įtartinus atvejus stengdavosi rūpestiingai ištirti. Gydytojas pacientui duodavo dideli "bliūdą", kuriame apžiūrėdavo "turinį" to, kas perėjo per virškinamąjį traktą.

(keliamas į 7 psl.)

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių į kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(Tėsinys)

Vaclovas Aleksandravičius, g. 1923 m., partizanas, Utenos aps. Molėtų valsč. R.Bagdonio būrys 1944–1949 m.

Kasperas (Kasparas) Araminas (po mirties), g. 1903 m., rėmėjas, Utenos aps. Daugailių valsč. 1944–1951 m.

Gediminas Černiauskas (po mirties), g. 1933 m., partizanas, Vilkaviškio aps. Gižų valsč. Vytauto būrys 1944–1949 m.

Jonas Černiauskas (po mirties), g. 1902 m., rėmėjas, Vilkaviškio aps. Gižų valsč. 1944 m.

Karolina Ivoškienė-Žarskutė (po mirties), g. 1897 m., ryšininkė, Utenos aps. Anykščių valsč. Ažuolo būrys 1953–1954 m.

Benediktas Urbonas, g. 1926 m., partizanas, Plungės aps. Alsedžių valsč. Žemaičių apyg. Alkos rinktinė 1944–1952 m.

Vladas (Vladislovas) Venckevičius (Vinckevičius) (po mirties), g. 1902 m., partizanas, Šiaulių aps. Pakruojo valsč. 1945–1947 m.

Ona Tamošaitienė-Kačenaitė (po mirties), g. 1920 m., ryšininkė, Joniškio aps. ir valsč. Ažuolo būrys 1953–1954 m.

Jonas Jankūnas (po mirties), g. 1920 m., partizanas, Kėdainių aps. ir valsč. Bitės būrys 1944–1949 m.

Kazimieras Jokūbaitis (po mirties), g. 1910 m., sukilimo dalyvis, Šiaulių aps. Lygumų valsč. 1941-06-22–1941-06-28.

Bronislovas Jukna, g. 1928 m., ryšininkas, Kupiškio aps. Svėdasų valsč. Algimanto apyg. Tumo Vaižganto būrys 1945–1950 m.

Zita Gailutė Kazlauskiene-Žiupkaitė, g. 1932 m., rėmėja, Anykščių aps. Kavarsko valsč. Algimanto apyg. Liūto, Žaibo būriai 1946–1953 m.

Albinas Kazulėnas, g. 1926 m., partizanas, Zarasų aps. Imbrado valsč. Vinco Zaksausko būrys 1944–1945 m.

Marytė Klimienė-Gudaitytė, g. 1965 m., pogr. spaudos platinėja, Prienai, 1975–1987 m.

Kazimieras Melnykas (po mirties), g. 1904 m., ryšininkas, Marijampolės aps. ir valsč. Virkžio būrys 1945–1947 m.

Kostas Pakalniškis (po mirties), g. 1906 m., rėmėjas, Rietavo aps. ir valsč. 1950–1951 m.

Leonora Palaima-Sasnaukaitė, g. 1960 m., pogr. spaudos platinėja, Vilnius, 1979–1991 m.

Ignas Juozas Plioraitis, g. 1932 m., pogr. spaudos lei-

dėjas, Lazdijų r. Kapčiamiestis, 1972–1988 m.

Petras Poteliūnas, g. 1938 m., ryšininkas, Alytaus aps. Miroslavos valsč. Dainavos apyg. Žaibo būrys 1947–1953 m.

Anicetas Puskunigis, g. 1930 m., ryšininkas, Šakių aps. ir valsč. Tauro apyg. Žalgirio rinkt. Beržo būrys 1946–1951 m.

Leokadija Stravinskenė-Piepolytė, g. 1928 m., rėmėja, Ukmergės aps. Širvintų valsč. Didžiosios Kovos apyg. Slyvos, Gaidelio būriai 1945–1947 m.

Ona Tamošaitienė-Kačenaitė (po mirties), g. 1920 m., ryšininkė, Joniškio aps. ir valsč. Ažuolo būrys 1953–1954 m.

Benediktas Urbonas, g. 1926 m., partizanas, Plungės aps. Alsedžių valsč. Žemaičių apyg. Alkos rinktinė 1944–1952 m.

Vladas (Vladislovas) Venckevičius (Vinckevičius) (po mirties), g. 1902 m., partizanas, Šiaulių aps. Pakruojo valsč. 1945–05–1945–08.

Jonas Vižinius, g. 1929 m., rėmėjas, Utenos aps. Alantos valsč. J.Tumėno būrys 1944–1949 m.

Jonas Zabulionis (po mirties), g. 1924 m., partizanas, Utenos aps. Vyžuonių valsč. Gedimino būrys 1944–1946 m.

Juozas Zabulionis (po mirties), g. 1921 m., partizanas, Utenos aps. Vyžuonių valsč. Gedimino būrys 1944–1946 m.

Jonas Žužnys (Žiužnys) (po mirties), g. 1912 m., ryšininkas, Kėdainių aps. ir valsč. 1944–1945 m.

Atsiliepimus apie šiuos pretendentus galite siuštis adresu: Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbiamas remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: "Pretendentai į kario savanorio ar laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spaudoje".

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“!

Prenumeratos indeksas – 0117. Prenumerata kainuoja: 1 mėn. – 5,20 Lt, 3 mėn. – 15,60 Lt, 6 mėn. – 31,20 Lt.

Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,30 Lt.

„Tremtinis“ išeina keturis kartus per mėnesį.

Iki kiekvieno mėnesio 22 d. galite užsiprenumeruoti „Tremtinį“ kitam mėnesiui.

„Tremtinis“ siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams – 80 JAV dolerių.

2007 m. gegužės 25 d.

Tremtinys

Nr. 20 (754)

Išradinumas tragiškomis sąlygomis

(atkelta iš 6 psl.)

Kaliniams ir čia pasitaiky-davo galimybė gudrauti: jie sugebėdavo "padéklo" turinį praskiesti.

Jonas Papartis kalėjo trijose vietose: pirmiausia Karelės miškuose, po to Karagandoje ir pagaliau – Omske, kur kaliniai statė šiluminę elektroinstalaciją. Jis prisimena, kaip Komijos miške vienas kalinys, besišildydamas prie laužo, nepastebėjo, kad užsiliepsnojo jo drabužiai. Nedaug trūko iki nelaimės... Kartą už "talką" lagerio valgykloje virėjas pavaišino sriubos likučiais, po to

dar pridėjo košės. Buvo apmaudu, kai išsrėbus viralą, kodel skrandyje jau neliko vietos.

Karagandoje kaliniai nak-

I mišką malkų. Juozas Kiršgalvis ir Jonas Papartis. 1956 m. Razdolnoje

Tremtiniai atokvėpio valandėlė. Iš kairės – J. Papartis, Muraža, Ežerskis, nežinomas, Vaitelis, Kutkauskas, J. Gruodis. 1957 m. Razdolnoje

Skelbimai

Gegužės 25 d. (penktadienį) vyksime Dainavos apyg. partizanų kovu takais. Renginį pradėsime Alytuje.
 9 val. – sv. Mišios Šv. Kazimiero bažnyčioje.
 10.30 val. – vyksime į Alytaus kapines prie paminklo partizanams.
 11.30 val. – Vaclovo Voverio-Žaibo bunkeris.
 12.30 val. – Kazimiero Pyplio-Mažycio paminklas.
 12.50 val. – Daugų kapinės, paminklas partizanams.
 13.20 val. – Gudžių kryžkelė.
 13.50 val. – Gudžiai, paminklas partizanams.
 14.30 val. – Nedzingė.
 15 val. – Pilvingio kryžkelė.
 15.20 val. – pietūs prie ezerėlių.
 16.30 val. – Merkinė, Kryžių kalnelis.
 17.30 val. – Juozo Vitkaus-Kazimieraičio paskutinis bunkeris prie Liškiavio ežero. Meninė dalis.
 Organizatorius – LPKTS Varėnos filialas. Pasiteirauti tel. (8 310) 54 103, 30 286.

Gegužės 26 d. (šeštadienį) Marijampolėje įvyks maklakovičių susitikimas. Susitiksime 9.30 val. geležinkelio stotyje, prie 1948 m. trėmimo bėgių iš Sasnavos gatvės.

10.30 val. sv. Mišios Šv. Vincento bažnyčioje. Pojų aplankysime miesto kapines ir Tauro apyg. partizanų ir tremties muziejų.

Gegužės 26 d. (šeštadienį) 11 val. Kauno įgulos karininkų ramovėje (Mickevičiaus g. 19) įvyks Norilsko Vyčių susirinkimas. Visus norilskiečius malonai kviečiame dalyvauti.

Dėmesio!

Kitas "Tremtinio" numeris išeis birželio 8 dieną.

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Šuopytė,

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė

Tremtinys

tį siūsdavo į stotį iškrauti vagonus. Iškrovus vagonus likdavo daug laiko iki ryto, kol juos išsivesdavo konvojus. Ieškodami prieglaudos nuo šalčio, kaliniai sulisdavo į stotyje buvusias pjuvenų krūvas. Įsiknisi į pjuvenas tik vieną apdarą rankovę iškišdavo lyg vamzdžių kvėpuoti. Ten ir įmigdavo.

Jonas Papartis, lageriuose išvargės septynerius su puse metų, dar ketverius praleido tremtyje. Palyda atvedė iki Omsko geležinkelio stoties. Pasiekęs Krasnojarską pėsčias éjo apie 200 km iki Razdolnojės gyvenvietės Krasnojarsko srityje, apie 35 km nuo Angaros upės.

Jonas Papartis grįžo į Lietuvą 1958 metais. Areštuotas 1947-aisiais ir nuteistas 10 metų kalėjimo ir 5 metams tremties už tai, kad priklauso Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijoje įsteigtam rezerviniui Vytenio partizanų būriui. Keturi jaunuoliai iš to būrio sušaudyti Tuskulėnuose, tarp jų ir gen. Antano Gustaičio brolienas Algimantas Gustaitis. Šiuo metu iš Vytenio būrio gyvi išlikę tik penki.

Aleksandras JAKUBONIS

Užjaučiamė

Nuoširdžiai užjaučiamė karį savanori, Laisvės kovų dalyvį, majorą Juozą ARMONAITI, dėl sesers Onutės Armonaitytės mirties.

LPKTS Kauno filialas

Kviečiame!

Birželio 16 d. (šeštadienį)

11 val. Rumšiškių kultūros namuose įvyks politinių kalinių bendrijos „Kolyma“ narių suvažiavimas. Kviečiame aktyviai dalyvauti buvusius politinius kalinus ir jų artimuosius. 10 val. nuo PC „Savas“ (Kaune) išvyksta autobusas.

Primename

LPKTS filialų, dar neatsiuntusių į Sajungos būstine (Laisvės al. 39, Kaunas) laisvės kovų paminklų nuotraukų, prašome jas atsiųsti iki liepos 15 d. Pavėlavusieji nebus ištrauktini sudeginti ši albumą.

LPKTS valdyba

ILSEKITES RAMYBEJE

Irena Vitkevičiūtė-Jakšienė

1924–2007

Gimė Kaune. Mokėsi Švėkšnos gimnazijoje. 1941 m. iš Šilalės r. Tenenėl k. su tévais ištremta į Komiją. Vėliau tévas buvo atskirtas nuo šeimos iš išvežtas į Krasnojarsko lagerius, ten mirė. 1948 m. Irena nelegaliai grįžo į Lietuvą, ištėkojo, susilaikė dviejų dukterų. Dirbo Palangos sav. Švietimo sk. buhaltere. Buvo LPKTS Palangos sk. narė.

Dukterys su šeimomis

Monika Panavaitė-Januševičienė

1930–2007

Gimė Ignalinos r. Daugėliškių k. ūkininkų šeimoje. Tévali padėjo partizanams, todėl tévas buvo areštuotas ir nuteistas, kalėjo Vorkutos lageriuose. Motina su keturiais mažamečiais vaikais 1948 m. buvo ištremta į Krasnojarsko kraštą. Ten Monika dirbo miškų pramonės ūkyje. Tremtyje sukūrė šeimą su tokio pat likimo draugu, užaugino sūnų ir tris dukteris. Į Lietuvą grįžo 1960 m., bet čia neleido prisiregistravoti, todėl buvo priversti vaiviuoti atgal. Tik 1965 m. vėl grįžo į Lietuvą. Dirbo vaistinėje.

Nuoširdžiai užjaučiame vyra, dukteris, sūnų, seserį ir artimuosius.

LPKTS Biržų filialas

Algirdas Tamašauskas

1936–2007

Gimė Skiražemės k., Žygaičių sen., Tauragės r. 1948 m. aštuonių asmenų šeima ištremta į Irkutsko sr. Zimos r. Zulmajų, miško kirtimo darbams. Po metų ten žuvo tévas. 1957 m. grįžo į Lietuvą, bet greitai buvo paimtas į kariuomenę. Grįžęs vedė, užaugino dukterį ir sūnų...

Palaidotas Švėkšnos sen. Inkaklių kapinėse.

Seserys Onutė ir Salomėja, žmona ir vaikai

Adolfas Vaičiurgis

1928–2007

Gimė Sadūnų k., Radviliškio r., ūkininko šeimoje, kurioje augo trys broliai ir sesutė. Sadūnų kaimo mokykloje baigė 4 klasės. Toliau padėjo tėveliams žemės ūkyje. Visa šeima rėmė partizanus. Adolfas jiems veždavo maisto, perduodavo žinias, platindavo spaudą Radviliškyje ir rajone. Turėjo slapyvardį Žaibas. 1950 m. buvo išduotas ir suimtas. Tardytas Šiaulių ir Lukiškių kalėjimuose. Nuteistas 25 m. kalėti ir 5 metams tremties. Išvežtas į Karaganos lagerį Dubovką. Dirbo anglies kasykloje 120 šachtoje. 1954 m. reabilituotas. Grįžo į Lietuvą. Radviliškyje dirbo statybose, vėliau Radviliškio žemės ūkio mašinų gamykloje sanotechniku. Prasidėjus Atgimimui buvo aktyvus Sajūdžio dalyvis. Nuo 1990 m. aktyvus LPKTS ir LPKS narys.

Palaidotas Radviliškio kapinėse.

Užjaučiamė žmoną ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio filialas

Ona Jonelytė-Vaičiulienė

1925–2007

Gimė Panevėžio aps. Troškūnų valsč. Joniškio vnk., ūkininko šeimoje. Brolis Albertas, Lietuvos policininkas, 1944 m. pasitraukė į Vakarus, Zenonas buvo Algimanto apygardos partizanas, Ona – partizanų ryšininkė, rėmėja. 1947 m. Panevėžyje areštuota, tardyta. Su tévais ir seserimi Birute ištremta į Sibirą. Krasnojarsko kr. Mansko r. sukurė šeimą. Tremtyje 1955 m. mirė mama. 1958 m. grįžo į Lietuvą, bet neturėjo teisés gyventi gimtuose namuose. Apsigynė Šilutėje. Užaugino du sūnus.

Palaidota Šilutės kapinėse.

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
 El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis interne: <http://www.lpkts.lt>
 Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr. LT18 70440600 0425 8365.
 Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
 Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3970. Užs. Nr.

Kaina 1,30 Lt